کاهش نرخ سود بانکی فعلاً منتفی است

مهر: معاون اقتصادی بانک مرکزی گفت: پس از جمع‌بندی‌ها و جلسات مکرر با دولت مقرر شد نرخ سود بانکی فعلاً تغییر نکند. اکبر کمیجانی افزود: با بررسی‌هایی که طی شش ماهه آینده توسط بانک مرکزی صورت می‌گیرد و نتیجه آن به دولت اعلام می‌شود، رئیس جمهوری در مورد کاهش و یا افزایش نرخ سود بانکی تصمیم‌گیری خواهد کرد. اکبر کمیجانی گفت: نرخ تورم در دوازده ماهه منتهی به اسفند ماه سال گذشته، ۱۳/۶ درصد بوده که نسبت به نرخ سال ۸۴ که ۱۲/۱ درصد بوده، افزایش نشان می‌دهد. معاون اقتصادی بانک مرکزی در پاسخ به سوال دیگری مبنی بر این که آیا نرخ سود تسهیلات بانکی کاهش خواهد یافت؟ بیان داشت: برای این کار براساس نظریه‌های علمی، اقتصادی، مشاهدات و تجربه‌های دیگران نگاه بر افزایش سود بانکی بوده است که پس از جمع‌بندی‌ها و جلسات مکرر با دولت مقرر شد نرخ سود بانکی فعلاً تغییر نکند. وی افزود: با بررسی‌هایی که طی شش ماهه آینده توسط بانک مرکزی صورت می‌گیرد و نتیجه آن به دولت ابلاغ خواهد شد، رئیس جمهوری در مورد کاهش و یا افزایش نرخ سود بانکی تصمیم‌گیری خواهند کرد؛ در حال حاضر نرخ سود بانک‌های دولتی به مانند قبل ۱۴ و بانک‌های خصوصی ۱۷ درصد است.

بانک مرکزی: قانون مالیات‌ها را درست اجرا کنید

مهر: بانک مرکزی در بخشنامه‌یی به بانک‌های دولتی و غیردولتی خواستار رعایت جزء یک و دو از تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم توسط بانک‌های کشور شده است. بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در اواخر سال ۸۵ در بخشنامه‌یی به بانک‌های دولتی و غیردولتی بر رعایت جزء یک و دو از تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم توسط بانک‌های کشور تاکید کرده است. در بخشنامه بانک مرکزی به بانک‌های دولتی و غیردولتی چنین آمده است: «پیرو بخشنامه این بانک در خصوص ارسال ضوابط اجرایی تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم اصلاحی مصوب ۲۷ / ۱۱ / ۱۳۸۰ و با توجه به اعلام دیوان محاسبات کشور مبنی بر عدم رعایت جزء یک و دو از تبصره یک ماده ۱۸۶ قانون مالیات‌های مستقیم توسط برخی بانک‌های کشور، بار دیگر بر لزوم رعایت قانون مذکور و ضوابط اجرایی آن تاکید می‌شود.»

ثبت نام بیکاران و جویندگان کار

فارس: وزیر کار گفت: با راه‌اندازی سایت مشخصی از جویندگان کار و بیکاران ثبت نام خواهد شد تا از این طریق ضمن تفکیک این افراد از نظر جنسیت، مهارت، سطح تحصیلات و سن، برنامه‌های آموزشی و کارآفرینی لازم برای آنان فراهم شود. محمد جهرمی در جمع خبرنگاران اظهار داشت: مصوبه شورای پول و اعتبار در تعیین نرخ سود تسهیلات بانکی، از سوی رئیس جمهور تایید نشده است و رئیس جمهور مصوبه این شورا مبنی بر ثابت ماندن نرخ سود بانکی را برای بازنگری به این شورا برگردانده است. وی افزود: با توجه به ضرورت سیاست‌های اشتغالزایی، کمک به تولید و کاهش تورم هر چقدر نرخ سود تسهیلات بانکی و حتی نرخ سود سپرده‌ها کاهش یابد به سرمایه‌گذاری بیشتر در امر تولید و اشتغال کمک می‌کند.

طرح دوفوریتی مجلس در خصوص کالابرگ

ایسنا: حاجی‌بابایی اعلام کرد: طرح دوفوریتی اصلاح بودجه ۸۶ در خصوص کالابرگ (کوپن) در صحن علنی مجلس مطرح خواهد شد. حمیدرضا حاجی‌بابایی با اعلام این خبر، گفت: در بودجه ۸۶ مصوب شده بود که به شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر کالابرگ (کوپن) داده نشود که موجب نارضایتی عمومی بود.

این عضو هیأت رئیسه مجلس با تأکید بر این که این مصوبه مشکل عمده‌یی را در جامعه وجود آورده بود، خاطرنشان کرد: کسانی که در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار نفر جمعیت زندگی می‌کردند شامل این مصوبه نمی‌شدند؛ لذا مجلس بر آن شد تا این طرح دوفوریتی را برای حل مشکل و استفاده همه شهرهای کشور از کالابرگ آماده کند. به گفته وی در صورت رأی آوردن این طرح مجلس روز سه‌شنبه کلیات و جزئیات طرح را به رأی خواهد گذاشت.

واردات ۷ هزار خودرو

فارس: در فروردین ماه سال جاری حدود هفت هزار و ۴۱۵ دستگاه خودرو به ارزش ۸۵۱ هزار و ۴۰۷ میلیون ریال (به شکل ترانزیت غیرکارنه تیر) وارد شده درحالی که در مدت مشابه سال ۸۵ حدود پنج هزار و ۷۴۸ دستگاه خودرو به ارزش ۵۹۰ هزار و ۳۹۶ میلیون ریال وارد کشور شده بود. کارنه تیر سند ترانزیتی بین‌المللی کالا از راه زمینی است که در مبدا صادر می‌شود و به موجب آن کالا از کشورهای بین راه تا مقصد که به طور ترانزیت عبور می‌کند و نیازی به انجام تشریفات ترانزیت در مرز ورودی و خروجی هر کشور نخواهد بود. براساس این گزارش، واردات خودرو در فروردین ماه سال جاری نسبت به سال ۸۵ حدود ۰/۸۷ درصد افزایش یافته است. گفتنی است تعرفه واردات خودرو سال ۸۶ مانند سال گذشته ۹۰ درصد است.

بررسی اجمالی الگوهای توسعه در ایران

توسعه در هزارتوی فراموشی

داوود اویسی

ایرانیان سالیان متمادی است از خود می‌پرسند که چرا کشورهایی که نه‌تنها از «منابع و ثروت‌های طبیعی» بی‌بهره‌اند بلکه حتی از نظر داشتن «زمین» در مضیقه هستند (مانند کره و ژاپن) توانسته‌اند از چنین جایگاهی در اقتصاد جهان و بالا رفتن از پله‌های توسعه برخوردار شوند اما ایران با دارا بودن انبوهی از ثروت‌های رو و زیرزمینی و برخورداری از موقعیت ممتاز ژئوپولتیکی و داشتن جاذبه‌های فراوان گردشگری و میراث‌هایی ماندگار از دوران باستان در چنبره فقر فرو رفته است؟ مگر نه آنکه «ضریب هوشی» این مردمان از دیرباز زبانزد خاص و عام بوده است پس چرایی این عقب ماندن از قافله توسعه را باید در کدام عوامل دید؟

بی‌تردید مهم‌ترین دلیل این واماندگی تاریخی را باید در مدیریت دید. عنصر مدیریت، گمشده تاریخی ما ایرانی‌ها است. طی یکصد سال اخیر به دفعات شاهد الگوبرداری‌های متعدد از کشورهای شرق و غرب جهان بوده‌ایم و هر بار بنابر ماهیت حکومت‌ها و دولت‌ها الگوهایی را بر خود برگزیدیم اما هیچ‌گاه نتوانستیم خود باشیم. شاید بتوان جنگ‌های ایران و روس را نقطه آغازین رسیدن به این پرسش دانست که «به کجا می‌رویم؟» شکست‌های پی در پی ایران در برابر قدرت خارجی که دلیلی جز «فقر امکانات» نداشت و باز شدن پای روشنفکران ایرانی به اروپا و مشاهدات آنان توانست منجر به ایجاد موج‌هایی برای تحول در سطوح سیاسی و اجتماعی شود اما هیچ‌گاه نتوانستیم این تحولات را به موجی برای توسعه (در تمام ابعاد آن) بدل کنیم. چرا؟

پهلوی اول و الگوی آلمانی

سقوط حکومت قاجار و ظهور رضاخان را باید دوران ورود ایران به وادی توسعه صنعتی دانست. در این دوره پرفراز و نشیب که از پایان جنگ جهانی اول تا سال‌های میانی جنگ جهانی دوم ادامه داشت، رضاخان بنابر ماهیت حکومت خود که بر پایه ناسیونالسیم و اقتدارگرایی بود، الگوی آلمانی را برای توسعه ایران برگزید زیرا آلمان آن روزها نیز تکیه بر ناسیونالسیم و گسترش میلیتاریسم را در دستور کار خود قرار داده بود. از سوی دیگر اعتقاد حکومت آلمان به «برتری نژادی ژرمن‌ها» (شاخه اروپایی آریاییان) فرصت مناسبی برای گسترش روابط بین دو کشور بود البته نباید فراموش کرد که قرار گرفتن ایران در جنوب روسیه از یک سو و از سوی دیگر حضور ایران در میان مستعمرات انگلستان (هند و کشورهای عربی جدا شده از حکومت عثمانی) موقعیت ژئوپولتیک منحصر به فردی برای ایران رقم زده بود که می‌توانست نقش غیرقابل انکاری در برهم خوردن توازن قوا در جنگ جهانی ایفا کند. نکته قابل تامل دیگر اکتشاف منابع غنی نفتی در جنوب ایران بود که می‌توانست ماشین جنگی آن روزها (از جمله هواپیما، تانک‌ها، نفربرهای زرهی و ناوهای جنگی) را که تغییر سوخت از زغال‌سنگ به نفت را تجربه می‌کردند، پرتوان‌تر کند و آلمان‌ها نه‌تنها بسیار مشتاق بودند که رقیب دیرینه (انگلستان) که به تازگی به صورت گسترده از هواپیما در جبهه‌های جنگ جهانی اول بهره می‌برد (و سوخت اصلی آن از نفت تهیه می‌شد) را از منابع نفت جنوب ایران محروم کند بلکه سودای دسترسی به دریایی از نفت (که تا آن سال‌ها از آن محروم بودند) را در سر می‌پروراندند، به شدت از برنامه‌های توسعه صنعتی ایران حمایت می‌کردند. در این دوره حضور پررنگ ژرمن‌ها در صنعت حمل‌ونقل با کشیدن جاده‌ها، راه‌آهن، ساخت پل‌ها و فرودگاه‌ها ملموس بود. آلمان‌ها در مدتی بسیار کوتاه هشت کارخانه بزرگ صنعتی از جمله صنایع مادر همچون واحدهای تولیدکننده سیمان و کارخانه‌های نساجی را در نقاط مختلف ایران به کمک کارشناسان خود پی‌ریزی کردند. هر چند که یکی از مهم‌ترین صنایع در دست اقدام آنها یعنی کارخانه ذوب‌آهن و نورد و ریخته‌گری مجالی برای بروز نیافت. در نوسازی ارتش ایران و مکانیزاسیون آن نیز آلمان‌ها نقشی پررنگ بر عهده گرفتند و ضمن پی نهادن یک ارتش منظم به تجهیز آن پرداختند.

ژرمن‌ها از اقتصاد بی‌دروپیکر ایران هم غافل نبودند و برای شکل دادن به ساختار اقتصادی کشور کارشناسان خود را به ایران گسیل داشتند که در راس آنها باید از پروفسور «شاخت» نام برد که وظیفه اصلی او سروسامان دادن به نظام دخل و خرج دولت و برنامه‌ریزی برای توسعه اقتصادی ایران بود. تاسیس بانک‌ها و شرکت‌های بیمه از جمله اقدامات زیربنایی این دوره بود. در این دوره زمزمه‌های رضاشاه در مورد لغو قرارداد نفت نیز برخاست با پرتوان شدن ماشین جنگی آلمان‌ها در جنگ جهانی دوم شوروی، انگلستان و قدرت تازه به میدان آمده امریکا که به دلیل دور بودن از صحنه نبرد در دو جنگ جهانی، توانی دوچندان یافته بود، مهم‌ترین ماموریت خود را در خارج کردن ایران دوران رضاشاه از دایره تسلط آلمان‌ها دیدند که درنهایت در سال ۱۳۲۰ خورشیدی با اشغال نظامی ایران پرونده توسعه براساس الگوی آلمانی بسته شد.

پهلوی دوم– الگوی امریکایی

سال‌های دهه اول حکومت محمدرضا پهلوی را به دو دلیل جوانی او و هراسی که از سرنوشت پدر داشت، باید سال‌های هرج و مرج اقتصادی و به بوته فراموشی سپردن بحث توسعه در ایران دانست. نیروهای اشغالگر با دراختیار گرفتن افسار واردات و چاپ بی‌رویه اسکناس شالوده اقتصاد ایران را به میل خود برهم زدند و می‌توان به جرات گفت که طی این سال‌ها نه نشانی از صنعت بود و نه حدیثی از کشاورزی و حتی معدود واحدهای صنعتی تاسیس شده توسط آلمان‌ها نیز یا در محاق رکود و تعطیلی بود یا در خدمت نیروهای اشغالگر. با به قدرت رسیدن دکتر محمد مصدق در سال‌های انتهایی دهه ۱۳۲۰ خورشیدی بار دیگر نظم و برنامه‌ریزی به صحنه اقتصاد ایران بازگشت و با لگام زدن به افسار اسب سرکش واردات، تولید در کشور رونقی دوباره یافت هر چند که در دوران ۲۸ ماهه حکومت دولت ملی در ایران قضیه نفت تاثیری بی‌بدیل بر مانور کابینه مصدق در بحث توسعه داشت اما شواهد زیادی دال بر برنامه‌دار شدن حرکت کشور در جاده توسعه به چشم می‌خورد. الگوی توسعه ایران در این سال‌ها براساس تز «موازنه منفی» شکل گرفت و گذشته از انگلستان که در قضیه ملی شدن نفت رخ به رخ ایران بود، مصدق سعی کرد از تمام ظرفیت‌های ممکن در سایر کشورهای اروپایی، امریکا و شوروی شکلی مناسب به اقتصاد ایران ببخشد و با پی‌ریزی «اقتصاد بدون نفت» برنامه‌ریزی خود را آغاز کرد. از اواسط سال ۱۳۳۰ خورشیدی تغییرات دامنه‌داری در اقتصاد ایران به چشم خورد. در گام نخست با در پیش گرفتن یک سیاست انقباضی در مورد واردات کالاهای غیرضروری محدودیت‌هایی اعمال شد و ارزهای دولت تنها برای تامین کالاهای ضروری مانند مایحتاج مردم و تجهیزات صنعتی صرف می‌شد و واردکنندگان سایر کالاها مجبور به تهیه ارز از بازار آزاد شدند. این سیاست از یک سو به دلیل بالا رفتن نرخ برابری ارزهای خارجی در برابر ریال موجب گران‌تر شدن کالاهای غیرضروری و ایجاد فرصت برای تولید همان محصولات در ایران بود و از سوی دیگر واردکنندگان مجبور به تامین ارز از کانال صادرات شدند که این نیز خود رونقی دوچندان به تولید بخشید. سیاست‌های اقتصادی دوره حکومت دولت ملی با تکیه بر مشاوران زبده بین‌المللی از جمله دکتر «شاخت» آلمانی و «کامی گوت» بلژیکی می‌رفت تا ایران را حتی بدون نفت در خارج از دایره سلطه امریکا و انگلستان به سمت توسعه پیش براند که بار دیگر بیگانگان سرنوشتی دیگر برای توسعه در ایران رقم زدند و با تسلط دولت کودتا از ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ خورشیدی «الگوی امریکایی» در دستور کار قرار گرفت.

ایالات متحده امریکا که طی دو جنگ جهانی و ملی شدن صنعت نفت ایران شاهد غروب سلطه انگلستان در بسیاری از نقاط جهان به ویژه ایران بود از اوایل دهه ۱۳۳۰ خورشیدی برنامه‌های توسعه در ایران را در سازمان برنامه و بودجه و با کمک کارشناسان خود پی‌ریزی می‌کرد. شالوده اصلی برنامه‌های توسعه براساس مدل امریکایی متکی به سه بخش اصلی بود. در گام اول تلاش بر این بود که زمین‌داران بزرگ و فئودال‌ها به سمت تولید و تاسیس واحدهای صنعتی بروند و در گام دوم دولت با تاسیس سازمان گسترش و نوسازی صنایع وظیفه راه‌اندازی واحدهای بزرگ صنعتی را که بخش خصوصی رغبتی برای حضور در آنها نداشت، برعهده بگیرد و درنهایت تسهیل حضور شرکت‌های بزرگ امریکایی و اروپایی در عرصه صنعت و تولید کامل‌کننده سه راس برنامه توسعه در ایران بود.

در ایران آن روزها حکومت وقت با تکیه بر نظریه «قطب‌های رشد» در چند منطقه از کشور اقدام به تاسیس صنایع مادر و یا صنایع «صنعت‌زا» کرد از جمله این واحدها باید به صنایع ریخته‌گری و ذوب فلزات و ماشین‌سازی‌ها اشاره کرد. این صنایع توانستند دیگر صنایع را از حیث مواد اولیه حمایت کنند و موجب شدند تا آرام آرام صنایع مونتاژ نیز شکل بگیرد.

از سوی دیگر با ملی کردن اراضی کشاورزی در اوایل دهه ۱۳۴۰ خورشیدی توسط دولت دکتر امینی زمین‌داران بزرگ نیز لاجرم به سمت تولید و احداث واحدهای صنعتی آمدند و به تدریج صنایع متوسط و بزرگ در ایران پا گرفت. در همین دوران سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (سال ۱۳۴۶) با هدف تربیت کادر، اقدام به تاسیس شرکت‌های صنعتی، معدنی، خدمات و مشارکت در واحدها کرد.

تا پیش از پیروزی انقلاب و با توجه به افزایش درآمدهای حاصل از فروش نفت در بازارهای جهانی، بخش عمده‌یی از درآمدهای نفتی به تاسیس واحدهای صنعتی و شکل دادن به بنگاه‌های بزرگ اختصاص یافته بود البته قابل ذکر است که این واحدها از سوی نزدیکان رژیم سابق ایران اداره می‌شدند و از سوی دیگر به دلیل رابطه نزدیک رژیم پهلوی با کشورهای بزرگ صنعتی تکنولوژی روز به راحتی در دسترس این واحدها قرار داشت و برخی از واحدهای تولیدی و صنعتی با سرمایه‌گذاری مشترک و با هدف صادرات راه‌اندازی شده بود. قابل ذکر است که براساس قانون جلب و حمایت از سرمایه‌های خارجی در ایران (۱۳۳۴ خورشیدی) راه ورود شرکت‌های خارجی به صحنه اقتصاد ایران هموار شده بود و در ماده ۷ اساسنامه سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران به این سازمان اجازه داده شد با دولت‌های خارجی و همچنین موسسات یا شرکت‌های دولتی خارجی در سرمایه‌گذاری‌های صنعتی مشارکت کند.

> **ارائه‌دهندگان تز ژاپن اسلامی می‌توانستند مشابهت‌هایی از این دست بین ایران و ژاپن سال‌های ۱۸۶۰-۱۶۳۰ میلادی پیدا کنند اما بخش‌های عمده‌یی از تاریخ اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ژاپن با شرایط امروز ایران تفاوت داشت که منجر به فراموشی این تز شد**

الگوی سوسیالیستی

به دنبال وقوع انقلاب در ایران در بهمن ۱۳۵۷ خورشیدی سرنوشت دیگری در انتظار توسعه در ایران بود و به یکباره شالوده واحدهای صنعتی و اقتصادی در کشور دستخوش تغییرات عمده‌یی شد و بسیاری از واحدهای بزرگ و متوسط و حتی کوچک اقتصادی تحت تملک دولت قرار گرفت.

اولین گام انقلابیون پس از بهمن ۱۳۵۷ تصویب قانون «حفاظت و توسعه صنایع ایران» در ۲۵ تیرماه ۱۳۵۷ توسط شورای انقلاب بود. براساس این قانون صنایع و معادن بزرگ، کارخانه‌ها و موسسه‌هایی که به بانک‌ها بدهی داشتند، تحت تملک دولت قرار گرفتند. به دنبال تصویب و اجرای این مصوبه شورای انقلاب، به مرور زمان صدها واحد تولیدی بزرگ متعلق به بخش خصوصی تحت مالکیت دولت قرار گرفت. براساس گزارش بانک مرکزی تحت عنوان «بررسی تحولات اقتصادی کشور پس از انقلاب» در چارچوب قانون یاد شده ۵۰۰ شرکت و موسسه تولیدی، ملی اعلام شد. با تشکیل «سازمان صنایع ملی ایران» در سال ۱۳۵۸ مالکیت و اداره ۵۶۴ واحد صنعتی بزرگ با حدود ۱۸۵ هزار کارگر و کارمند به آن سازمان واگذار شد. بنیاد مستضعفان در سال ۱۳۶۰ خورشیدی ۴۰۰ واحد تولیدی و صنعتی را تحت پوشش خود داشت.

البته به این فهرست (دولتی شدن واحدها) باید ۳ مصوبه شورای انقلاب در خصوص دولتی شدن بانک‌ها (۳۶ بانک) کلیه موسسات بیمه، شرکت‌های پس‌انداز و وام مسکن و شرکت‌های پیمانکاری و مهندسین مشاور را نیز افزود.

همان‌گونه که مشاهده شد طی سال‌های انتهایی دهه ۱۳۵۰ به یکباره شالوده بخش خصوصی در ایران از هم پاشیده و زمینه حاکمیت مطلق دولت و دستوری شدن اقتصاد فراهم شد. در این بین نباید از تاثیرگذاری گروه‌های چپ (حزب توده و چریک‌های فدایی خلق) و گروه‌های دارای تمایل به اقتصاد سوسیالیستی (مجاهدین خلق، بخشی از اعضای جبهه ملی و نهضت آزادی) به راحتی عبور کرد. گروه‌های چپ‌گرا به سرعت در بین مردم و کارگران نفوذ کرده و اعتراضات پی‌درپی را سامان می‌دادند. آنها با شعارهای خود رهبران انقلاب را تحت‌فشار قرار داده بودند. شرایط سیاسی در آن برهه از زمان به گونه‌یی بود که در صورت مخالفت با این شعارهای پوپولیستی افراد متهم به طرفداری از سرمایه‌داری و تلاش برای حفظ ساختارهای رژیم گذشته می‌شدند. به دنبال این موج که اقتصاد بسته و دولت‌محور را به ایران تحمیل کرد شاهد ورشکستگی بسیاری از واحدهای تولیدی و صنعتی بودیم و اندک صنایعی که در ظاهر رشد را تجربه کردند هم از رانت «انحصار» بهره‌مند بودند که از جمله می‌توان به صنایع خودروسازی اشاره کرد که تنها به مدد «خالی بودن میدان از رقیب» امکان بالا بردن تیراژها را یافتند.

نکته قابل تامل در این بین تطبیق تجار و بازرگانان همراه انقلاب با اقتصاد دولتی و به تعبیری سوسیالیستی بود. بازاریان انقلابی می‌دانستند با به دست آوردن مشاغل کلیدی در وزارتخانه‌ها، ادارات و تشکل‌های صنفی و برخورداری از قدرت قانونگذاری در مجلس آتش تنور واردات و تجارت خارجی را به نفع خود رقم زدند. هر چند که در دوره ریاست جمهوری هاشمی و خاتمی تلاش‌هایی برای تغییر این ساختار شد اما در عمل هر روز توسعه و صنعتی شدن ایران گرفتار دور باطل «بی‌عملی و شعارزدگی» شد.

ژاپن اسلامی، آرزوی کم‌دوام

با استقرار هفتمین پارلمان قانونگذاری در جمهوری اسلامی رئیس این مجلس با ارائه تز «ژاپن اسلامی» کعبه آمال رسیدن به توسعه را از شرق (اقتصاد سوسیالیستی) به سمت غرب آورد. البته نمی‌توان مشابهت‌های بین ایران در سال‌های اخیر و ژاپن پیش از شکست در جنگ جهانی دوم را منکر شد. در ادامه این گزارش با بهره گرفتن از کتاب «تاریخ اقتصادی ژاپن» (دنیس اسمیت) در این خصوص می‌خوانید: «در سال ۱۶۰۰ میلادی پیروزی خاندان توکوگاوا به یک دوره جنگ داخلی پایان داد. در دوران حکومت شوگون‌های توکوگاوا (سپهسالاران و فرماندهان ارشد نظامی) ژاپن دوره‌یی از صلح و آرامش بی‌سابقه را پشت‌سر گذاشت که طی آن اقتصاد پیچیده‌تر و پررونق‌تر شد. توکوگاوا سنت ژاپن را تغییر داد و ژاپن به‌طور کامل از جهان خارج منزوی شد.» دومین نقطه عطف در تاریخ توسعه ژاپن را بحث «اعاده امپراتوری می‌جی» (مجموعه تحولاتی که قدرت را به شخص امپراتور بازگرداند) باید دانست که از طریق «کودتا» شوگون‌ها را در سال ۱۸۶۰ از قدرت به زیر کشید، رخ داد. هر چند که نباید فراموش کرد که اقتصاد ژاپن طی سال‌های ۱۸۶۰-۱۶۳۰ میلادی در محیطی آرام رشد بی‌سابقه‌یی را تجربه کرد و بدل به یکی از مولدترین نظام‌های کشاورزی سنتی در آسیا شد و در زمینه‌هایی چون صنایع دستی، ایجاد شبکه‌های بازاریابی منطقه‌یی و توسعه شهرهای کوچک و بزرگ تحول را تجربه کرد. دنیس اسمیت در کتاب خود می‌گوید: «کلید رشد اقتصادی و تغییرات ساختاری پس از سال ۱۶۰۰ میلادی نظام کنترلی بود که توکوگاوا برای مهار قدرت رقبای خود ایجاد کرد. در دوران توکوگاوا، با تغییر نقش طبقه سامورایی از «جنگجویان به مدیران» اعضای این طبقه همگی باسواد شدند. اسمیت در کتاب تاریخ اقتصادی ژاپن به نکته پراهمیتی اشاره می‌کند: «از جمله دیگر جنبه‌های اقتصاد توکوگاوا که هم در دوره بعد از ۱۸۶۷ و هم در دوره بعد از سال ۱۹۴۵ میلادی حائز اهمیت باقی ماند، مداخله کامل مقامات در فعالیت‌های اقتصادی بود. در دوران توکوگاوا اداره امور ژاپن در دست طبقه موروثی جنگجویان یعنی سامورایی‌ها قرار داشت.» ارائه‌دهندگان تز ژاپن اسلامی می‌توانستند مشابهت‌هایی از این دست بین ایران و ژاپن سال‌های ۱۸۶۰-۱۶۳۰ میلادی پیدا کنند اما بخش‌های عمده‌یی از تاریخ اقتصادی، سیاسی و اجتماعی ژاپن با شرایط امروز ایران یا خواسته‌های دولت (به معنای عام) تفاوت داشت که منجر به فراموش این تز شد. در سال ۱۹۳۱ میلادی تاکاهاشی کورکیو وزیر دارایی ژاپن سیاست در ایجاد تورم (افزایش حجم اعتبار و پول در گردش) را در اقتصاد و از طریق تنظیم بودجه با کسری به مرحله اجرا درآورد تا به رشد اقتصادی شتاب بخشد و از سوی دیگر شرکت‌های خوشه‌یی جدید با تشویق و حمایت ارتش گسترش یافت. اسمیت در خود می‌آورد: «در سال‌های قبل از ۱۹۴۵ همه نخست‌وزیران ژاپن از خانواده‌های سامورایی قدیم بودند. به همین ترتیب اکثریت عظیمی از کارآفرینان، دیوان‌سالاران و افسران ارتش از طبقه جنگجویان سابق آمده بودند. قوانین اجتماعی و سایر قوانین به گونه‌یی تنظیم می‌شد که ساختارها و دیدگاه‌های قدیمی را تا حد ممکن حفظ کرده و اساساً روابط اجتماعی سلطه‌جویانه را تداوم بخشد، نظام آموزشی، نیروهای مسلح و حکومت برای القای وفاداری غریزی نسبت به امپراتور و دولت در مردم بسیج شده بوده.» اسمیت در بخش دیگر کتاب خود از دلایل سقوط امپراتوری ژاپن پیش از سال ۱۹۴۵ میلادی می‌گوید: «نقص اساسی اقتصاد در دهه ۱۹۳۰ آن بود که بیش از پیش بر توسعه‌طلبی نظامی متکی بود و همین توسعه‌طلبی بود که در سال‌های پس از ۱۹۳۷ سهم فزاینده‌یی از بودجه ملی را صرف نظامی‌گری ساخته و در نهایت سرنوشتی در حد فروپاشی اقتصادی برای ژاپن به بار آورد.»

وال استریت ژورنال خبر داد
سفر مقامات ایرانی به چین برای الگوبرداری از اقتصاد این کشور

به گزارش وال‌استریت ژورنال مقامات ایرانی سعی دارند از چین به عنوان الگویی برای توسعه اقتصادی کشور خود استفاده کنند. آنها در سفرهای خود به چین و بررسی سیاست‌های این کشور در جست و جوی پاسخ این پرسش هستند که چگونه می‌توان نقش دولت در اقتصاد را کاهش داد بدون آن که خدشه‌یی بر کنترل سیاسی و حاکمیت نظام وارد شود. در اواخر سال گذشته هیاتی از مقامات و اعضای مجلس ایران از شانگهای و شنزن دیدن کردند. این دو شهر مظهر سیاست‌های اقتصادی جدید چین محسوب می‌شوند. عادل آذر رئیس کمیسیون اقتصادی مجلس و یکی از اعضای این هیات ۳۰نفره گفت: «من از سطح بالای پویایی چین و در مقابل عدم تحرک در ایران شوکه شدم؛ کشوری که تنها یک هجدهم چین جمعیت دارد و از منابع فراوان نفت و گاز برخوردار است». آذر با اشاره به بحث‌های مطرح شده در هر دو کشور در اوایل دهه ۱۹۸۰ برای گسترش خصوصی‌سازی گفت: «بحث‌های مربوط به خصوصی‌سازی در ایران همزمان با چین آغاز شد اما ما در بحث ماندیم و آنها دست به عمل زدند.»

به نظر می‌رسد طی ماه‌های اخیر و در اثر فشارهای ناشی از فعالیت‌های هسته‌یی عزم مقامات ایرانی برای اجرای سیاست‌های مربوط به خصوصی‌سازی بیشتر شده است.

انتقاد به بار مالی طرح رفع موانع تولید

مهر: دولت بار مالی ناشی از اجرای طرح رفع موانع تولید که در کمیسیون صنایع و معادن مجلس به تصویب رسیده است را بپذیرد. رئیس کمیسیون صنایع و معادن مجلس با اشاره به مصوبه کمیسیون در مورد حمایت از واحدهای اشتغال‌زا و ارائه تسهیلات به تولید کنندگان گفت: این طرح بدون نیاز به تائید در صحن علنی مجلس به شورای نگهبان تقدیم شد که در نهایت پس از تائید این شورا برای اجرا به دولت ابلاغ خواهد شد. سید مصطفی سید هاشمی با اشاره به ایرادات شورای نگهبان بر این مصوبه کمیسیون صنایع و معادن مجلس اظهار داشت: یکی از این ایرادات مساله بار مالی است که بر دولت تحمیل خواهد شد. وی با تاکید بر کاهش یک درصدی نرخ تجمیع عوارض برای تولیدکنندگان یا افزایش پاداش صادراتی، ایجاد بار مالی در زمینه‌های مذکور را حتمی دانست و افزود: تامین مالی موارد مطرح شده در طرح وظیفه دولت است. وی با تاکید بر این که در صورت پذیرفتن بار مالی طرح از سوی دولت بسیاری از موانع تولید رفع خواهد شد، افزود: مصوبه اخیر کمیسیون صنایع و معادن مجلس در ارتباط با اعطای تسهیلات برای تولیدکنندگان و توسعه صنعت نیز در راستای حمایت از تولیدکنندگان و رفع موانع تولید است.

ابطال ۴ مناقصه مخدوش

گروه اقتصادی: سازمان بازرسی کل کشور ۴ مناقصه عمرانی به مبلغ ۵/۶ میلیارد تومان را در شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور ابطال کرد. به گزارش روابط عمومی سازمان بازرسی کل کشور، بازرسان این سازمان در راستای برنامه نظارتی و بازرسی‌های مستمر خود، ضمن اعمال نظارت قانونی، بر روند برگزاری مناقصه‌های شرکت توسعه و نگهداری اماکن ورزشی کشور و با حضور فعال در جلسات و کمیسیون‌های مربوطه، در چند مورد عدم تطابق روند برگزاری مناقصه‌ها با قانون مناقصات و آیین‌نامه‌های مربوطه را مشاهده و ضمن ارائه تذکرات قانونی به اعضای کمیسیون مناقصات اقدام به ابطال ۴ مناقصه عمرانی با مبلغ کل ۵۶۷۲۷۰۴۱۴۶۴ ریال کردند. این گزارش حاکی است انتخاب پیمانکار تایید نشده، تغییر در ماهیت مناقصه، دعوت نکردن از مناقصه‌گری که بالاترین امتیاز را احراز کرده، انتخاب گزینش شده پیمانکاران، غیرمتعارف بودن قیمت‌های پیشنهادی مناقصه‌گران، ارائه قیمت تجمیعی و عدم تشکیل کمیته فنی ارزیابی مناقصه‌گران، از دلایل ابطال این مناقصه بوده است.

کاهش تعرفه واردات خودرو در دستور کار نیست

فارس: وزارت بازرگانی اعلام کرد: در حال حاضر با توجه به افزایش قیمت اکثر نهاده‌های تولید خودرو و به لحاظ حمایت از تولیدات داخلی، تاکنون کاهش حقوق ورودی خودروها در دستور کار قرار نگرفته است.

مسوولان وزارت بازرگانی در خصوص تعرفه واردات خودرو به کشور اعلام کردند که در حقوق ورودی خودرو در سال جاری نسبت به سال قبل تغییری ایجاد نشده است.

مسوولان وزارت بازرگانی در مورد واردات خودروهایی با گذشت یک سال از عمر آنها گفته‌اند که واردات خودروهای سواری که عمر آنها از تاریخ تولید بیش از یک سال نباشد توسط اشخاص حقیقی و حقوقی با رعایت مقررات مربوط به ورود آنها (داشتن نمایندگی فروش و خدمات بعد از فروش معتبر، تاییدهای موسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران، سازمان بهینه سازی مصرف سوخت، سازمان حفاظت محیط زیست) و به شرط ثبت سفارش در وزارت بازرگانی و رعایت سایر مقررات کماکان ادامه دارد.

واردات مرغ به کشور همچنان ادامه دارد

محمد یوسفی با تاکید بر عدم نیاز به واردات مرغ گفت: در طول چند ماه اخیر حدود ۱۵ هزار تن مرغ از کشور برزیل وارد یا در حال ورود به کشور است. مدیرعامل اتحادیه مرغداران با اشاره به تولید یک میلیون و ۴۰۰ هزارتن مرغ در سال جاری گفت: با توجه به این میزان تولید مرغ در کشور و عدم نیاز به واردات این محصول، طی ماه‌های اخیر یک محموله ۱۰ هزار تنی مرغ وارد کشور شده و در حال حاضر نیز قرار است یک محموله پنج هزارتنی دیگر وارد شود. محمد یوسفی تصریح کرد: این درحالی است که با توجه به تولید بالا و ذخیره مناسب مرغ داخلی، هنوز مرغ‌های وارداتی در بازار توزیع نشده است. به گفته وی قیمت هر کیلو مرغ در سطح شهر ۱۹۰۰ تومان است که البته این محصول در برخی کشور بالاتر از این قیمت به فروش می‌رسد.

یوسفی با اظهار نگرانی از عدم جذب مرغ تولیدی واحدهای مرغداری گفت: با توجه به تولید یک میلیون و ۴۰۰ هزار تن مرغ و ۷۵ میلیون قطعه جوجه لذا مرغداران نگران این هستند که محصول تولیدی‌شان نتواند بازار خوبی داشته باشد. وی در مورد طرح ساماندهی جوجه یک‌روزه گفت: براساس برنامه‌ریزی انجام شده پس از برگزاری جلسات مختلف با مسوولان معاونت امور دام وزارت جهاد کشاورزی و تشکیل کمیته‌یی برای اجرای طرح، طرح ساماندهی جوجه یک‌روزه اجرایی می‌شود.